



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 114/2026-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej TROŠČÁK advokátska kancelária s. r. o., Bayerova 15918/10B, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/41/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. februára 2026 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/41/2021. Sťažovateľka v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd nálezhom vyslovil porušenie označených práv, prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal jej primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že na podklade sťažovateľkou podaného trestného oznámenia bolo [REDAKOVANÉ] uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Prešov ČVS: ORP-487/1-VYS-PO-2020 z 15. októbra 2020 vznesené obvinenie pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona, a to v súvislosti so znemožnením osobného kontaktu a styku s maloletým [REDAKOVANÉ] (synom), ktorý bol upravený neodkladným opatrením súdu. Prípravné konanie bolo ukončené podaním obžaloby

na [REDAKOVANÉ] Okresnou prokuratúrou Prešov sp. zn. 1 Pv 404/20/77071 z 10. mája 2021 na okresnom súde, ktorý vo veci koná pod sp. zn. 5T/41/2021 od 12. mája 2021. Z obsahu sťažovateľkou predloženého výpočtu úkonov okresného súdu v napadnutom konaní vyplýva, že hlavné pojednávanie sa konalo 3. novembra 2022, 27. apríla 2023, 18. júla 2023, 12. decembra 2024, 16. októbra 2025 a 23. októbra 2025. Nariadené termíny hlavného pojednávania na 9. február 2023 a 13. február 2025 sa nerealizovali. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti namietla celkovú dĺžku napadnutého konania, ktoré nie je ani po 5 rokoch od jeho začatia skončené, pričom „*nedošlo k vydaniu ani jedného meritórneho rozhodnutia.*“. Podľa sťažovateľky napadnuté konanie okresného súdu nie je skutkovo a ani právne náročné, ona sama nezavinila jeho dĺžku, keďže ani raz nepožiadala o odročenie hlavného pojednávania, a za vzniknutý priet'ah v trvaní 5 rokov je v plnej miere zodpovedný okresný súd, ktorý ho spôsobil svojim neefektívnym postupom vo veci. Výšku navrhovaného primeraného finančného zadost'učinenia sťažovateľka odvíja od významu predmetnej veci pre ňu samotnú, pretože „*ide o vyvodenie trestnej zodpovednosti voči páchatel'ovi trestného činu, ktorým jej vznikla značná a nenapraviteľná ujma, kedy po dlhší čas nebola v žiadnom osobnom kontakte so svojim maloletým synom, ako aj o náhradu škody, aby obvinený už nikdy niečo podobné neurobil, pretože by z toho boli dôsledky v podobe trestného stíhania a odsúdenia, vrátane povinnosti nahradiť škodu.*“.

3. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 114/2026-11 z 24. februára 2026 ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že obžaloba na [REDAKOVANÉ] bola okresnému súdu doručená 12. mája 2021 a bola podľa rozvrhu práce okresného súdu pridelená zákonnému sudcovi Mgr. Mariánovi Polačekovi, následne bola podľa dodatku č. 2 k rozvrhu práce okresného súdu na rok 2022 pridelená novému zákonnému sudcovi JUDr. Marekovi Čechovi z dôvodu odchodu predošlého zákonného sudcu na rodičovskú dovolenku, pričom mu bola vec opätovne pridelená 16. januára 2024. Naposledy bola predmetná vec na základe dodatku č. 1 k rozvrhu práce okresného súdu na rok 2026 a „*aplikovaním pravidiel určenia zákonného sudcu dané rozvrhom práce pre výnimky z náhodného výberu ku zmene zákonného sudcu*“ pridelená novej zákonnej sudkyňi Mgr. Lucii Pavlíkovej.

5. Okresný súd k svojmu postupu v napadnutom konaní uviedol, že vo veci vydal trestný rozkaz č. k. 5T/41/2021-539 z 30. novembra 2021, ktorým obžalovaného uznal vinným z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona, za čo mu uložil peňažný trest vo výmere 300 eur a náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiacov, proti ktorému podal obžalovaný odpor. Následne vo veci nariadil viacero termínov hlavného pojednávania, keď (i) hlavné pojednávanie nariadené na 3. november 2022 sa uskutočnilo a bolo odročené

na 9. február 2023 na účely zapožičania spisu sp. zn. 29P/137/2019 z Krajského súdu v Prešove a oboznámenia sa s ním na hlavnom pojednávaní, (ii) hlavné pojednávanie nariadené na 9. február 2023 bolo odročené z dôvodov na strane obhajkyne, ktorá žiadala o zmenu termínu hlavného pojednávania z dôvodu kolízie pojednávanií, (iii) hlavné pojednávanie nariadené na 27. apríl 2023 bolo odročené z dôvodu, že žiadaný súdny spis krajského súdu sp. zn. 29P/137/2019 nebol zo strany dožiadaného súdu poskytnutý, (iv) hlavné pojednávanie nariadené na 18. júl 2023 (keď skoršie termíny na 13. jún 2023, 20. jún 2023 a 4. júl 2023 neboli akceptované splnomocnencom sťažovateľky) bolo odročené z dôvodu, že žiadaný súdny spis krajského súdu sp. zn. 29P/137/2019 nebol zo strany dožiadaného súdu poskytnutý (v súvislosti s trestnou vecou vedenou na tunajšom okresnom súde pod sp. zn. 5T/93/2021, v ktorej bol oslobodený spod obžaloby a ktorého skutku sa mal dopustiť 11. novembra 2020), (v) hlavné pojednávanie nariadené na 24. máj 2024 bolo odročené z dôvodu ospravedlnenia obžalovaného [REDAKOVANÉ], (vi) hlavné pojednávanie nariadené na 27. september 2024 bolo odročené z dôvodu ospravedlnenia obhajkyne obžalovaného [REDAKOVANÉ], (vii) hlavné pojednávanie nariadené na 12. december 2024 sa uskutočnilo a bolo vykonávané dokazovanie, následne odročené na 13. február 2025, (viii) hlavné pojednávania nariadené na 13. február 2025 a 10. apríl 2025 boli odročené z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti obhajkyne obžalovaného [REDAKOVANÉ], (ix) hlavné pojednávanie nariadené na 13. jún 2025 bolo zrušené a (x) hlavné pojednávanie nariadené na 16. október 2025 bolo zrušené z dôvodu žiadosti obžalovaného [REDAKOVANÉ] na zvolenie si obhajcu z dôvodu vypovedania plnej moci jeho obhajkyne. Naposledy nariadený termín hlavného pojednávania na 23. október 2025 nebol opätovne realizovaný z dôvodu nesplnenia podmienok na jeho konanie. Napokon bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi, ktorá nariadila ďalší termín hlavného pojednávania na 13. máj 2026.

II.2. Replika sťažovateľky:

6. Sťažovateľka v rámci svojej repliky poukázala na to, že „Z chronologického prehľadu predmetného konania je zrejmé, že Okresný súd Prešov postupoval pomaly a neefektívne, pričom obžalovaný a jeho obhajkyňa zámerne marili viaceré hlavné pojednávania, na čo súd nijako nereagoval.“. Podľa sťažovateľky sa mal okresný súd s touto situáciou vysporiadať ustanovením náhradného obhajcu, na čo aj poukázala samostatným podaním zo 17. júla 2025. K viacnásobným zmenám zákonného sudcu sťažovateľka poukázala na ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu, podľa ktorej „ani zmena zákonného sudcu, nedostatok sudcov či veľké množstvo vecí, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku nezabavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.“. V závere sťažovateľka akcentovala, že napadnuté konanie nie je ani po viac ako 5 rokoch skončené, pričom nedošlo k vydaniu ani jedného meritórneho rozhodnutia.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (II. ÚS 26/95, I. ÚS 47/96, II. ÚS 22/96, II. ÚS 48/96, I. ÚS 55/97, I. ÚS 57/97, I. ÚS 92/97, I. ÚS 10/98, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). V trestných veciach k nastoleniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu o vine, resp. nevine obžalovaného a na tento výrok nadväzujúcimi ďalšími výrokmi nastoľujúcimi práva a povinnosti (IV. ÚS 536/2021, IV. ÚS 358/2022, IV. ÚS 103/2023).

8. V trestných veciach je cieľom čl. 6 ods. 1 dohovoru zabezpečiť to, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968). Posudzované obdobie začína v zásade vtedy, keď je osoba obvinená (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 1936/63, bod 18), ale, zohľadňujúc okolnosti prípadu, môže začať aj skôr, napr. zadržaním (už citovaný Wemhoff, bod 19), a končí oslobodením alebo odsúdením (už citovaný Wemhoff, bod 18, König proti Spolkovej republike Nemecko z 28. 6. 1978, séria A, § 98). Osobitne z dôvodu predmetu trestného konania, ktorým je rozhodovanie o trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa, sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citel'ného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (Bagetta proti Taliansku z 25. 6. 1987, II. ÚS 32/03, III. ÚS 183/05, III. ÚS 411/2021, IV. ÚS 62/2024).

9. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán (III. ÚS 233/2021, III. ÚS 411/2021, IV. ÚS 388/2025). Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia.

10. Ústavný súd napokon poukazuje aj na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Teda zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02,

II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011, IV. ÚS 103/2023).

11. Pri posudzovaní dĺžky trestného konania zohľadňuje Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) viaceré okolnosti, medzi nimi zložitosť prípadu, správanie sťažovateľa a postup zodpovedných orgánov (Chiarello proti Nemecku z 20. 6. 2019, sťažnosť č. 497/17, bod 45).

III.1. Právna a faktická zložitosť veci:

12. Pokiaľ ide o zložitosť prípadu, tá môže okrem iného vyplývať z rozsahu obvinení, množstva osôb zapojených do konania (napr. počet obvinených, svedkov) alebo tiež z medzinárodného aspektu prípadu (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, bod 20).

13. Predmetom napadnutého konania je vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti [REDAKOVANÉ] ako obžalovaného pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona, a to v súvislosti so znemožnením osobného kontaktu a styku s maloletým [REDAKOVANÉ] (synom), ktorý bol upravený neodkladným opatrením súdu, čo predstavuje štandardný predmet trestnoprávnej agendy súdov s vopred definovaným okruhom dokazovania. Napadnuté konanie ústavný súd nehodnotí ako náročné ani po stránke právnej a ani po stránke skutkovej.

III.2. Správanie účastníka konania:

14. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, čl. 6 dohovoru nevyžaduje, aby tento aktívne spolupracoval so súdnymi orgánmi. Taktiež sťažovateľovi nemožno vyčítať skutočnosť, že využíva jemu dostupné opravné prostriedky podľa vnútroštátneho práva (Erkner a Hofauer proti Rakúsku z 23. 4. 1987). Od sťažovateľa sa vyžaduje iba to, aby preukázal riadnu starostlivosť pri vykonávaní procesných krokov, ktoré sa ho týkajú, a aby nepristupoval k využívaniu zdržovacej procesnej taktiky a využil možnosti priznané vnútroštátnym právnym poriadkom na skrátenie konania (Unión Alimentaria Sanders S.A. proti Španielsku zo 7. 7. 1989). Správanie sťažovateľa preto predstavuje objektívnu skutočnosť, ktorá nemôže byť pripísaná štátu a ktorá sa musí zohľadniť pre účely určenia, či bola prekročená primeraná lehota uvedená v čl. 6 ods. 1 dohovoru (Eckle proti Nemecku z 15. 7. 1982, Poiss proti Rakúsku z 23. 4. 1987). ESLP taktiež zohľadňuje úmysel sťažovateľa predĺžovať konanie, keď táto skutočnosť jasne vyplýva zo súdneho spisu (I. A. proti Francúzsku z 23. 9. 1998, sťažnosť č. 28213/95, bod 121).

15. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného na hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v súdnom konaní ústavný súd konštatuje, že správanie sťažovateľky bude hodnotiť spoločne s postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

III.3. Postup okresného súdu v napadnutom konaní:

16. Článok 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby sa v konaní postupovalo rýchlo, zároveň však ustanovuje aj všeobecnejšiu zásadu riadneho výkonu spravodlivosti. Medzi týmito požiadavkami je potrebné nájsť spravodlivú rovnováhu (Boddaert proti Belgicku z 22. 9. 1992, sťažnosť č. 12919/87, bod 39).

17. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie začalo doručením obžaloby na [REDAKOVANÉ] Okresnou prokuratúrou Prešov sp. zn. 1 Pv 404/20/77071 z 10. mája 2021 na okresnom súde, ktorý vo veci koná pod sp. zn. 5T/41/2021 od 12. mája 2021. Do času podania ústavnej sťažnosti 9. februára 2026 trvá napadnuté konanie 4 roky a 9 mesiacov. Počas tejto doby okresný súd vydal trestný rozkaz č. k. 5T/41/2021-539 z 30. novembra 2021, ktorým uznal obžalovaného vinným z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona, za čo mu uložil peňažný trest vo výške 300 eur a náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiacov. Obžalovaný podal 14. decembra 2021 proti trestnému rozkazu č. k. 5T/41/2021-539 z 30. novembra 2021 odpor. Okresný súd následne vo veci nariadil termíny hlavného pojednávania, a to na 3. november 2022, 9. február 2023, 27. apríl 2023, 18. júl 2023, 24. máj 2024, 27. september 2024, 12. december 2024, 13. február 2025, 10. apríl 2025, 13. jún 2025, 16. október 2025, 23. október 2025 a posledný termín hlavného pojednávania je nariadený na 13. máj 2026.

18. Z hľadiska úspešnosti postupu okresného súdu na nariadených termínoch hlavného pojednávania je nutné skonštatovať, že okresný súd riadne pojednával na dvoch termínoch, a to 3. novembra 2022 a 12. decembra 2024. Ostatné termíny hlavného pojednávania sa nerealizovali z viacerých dôvodov, a to (i) 9. februára 2023 z dôvodu na strane obhajkyne, ktorá žiadala o zmenu termínu z dôvodu kolízie pojednávania, (ii) 27. apríla 2023 z dôvodu, že žiadaný súdny spis krajského súdu sp. zn. 29P/137/2019 nebol zo strany dožiadaného súdu poskytnutý, (iii) 18. júla 2023 z dôvodu, že žiadaný súdny spis krajského súdu sp. zn. 29P/137/2019 nebol zo strany dožiadaného súdu poskytnutý (v súvislosti s trestnou vecou vedenou na okresnom súde pod sp. zn. 5T/93/2021, v ktorej bol oslobodený spod obžaloby a ktorého skutku sa mal dopustiť 11. novembra 2020), (iv) 24. mája 2024 z dôvodu ospravedlnenia obžalovaného [REDAKOVANÉ], (v) 27. septembra 2024 z dôvodu ospravedlnenia obhajkyne obžalovaného [REDAKOVANÉ], (vi a vii) 13. februára 2025 a 10. apríla 2025 boli odročené z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti obhajkyne obžalovaného [REDAKOVANÉ], (viii) 13. júna 2025 bez uvedenia dôvodu, (ix) 16. októbra 2025 z dôvodu žiadosti obžalovaného [REDAKOVANÉ] na zvolenie si obhajcu z dôvodu vypovedania plnej moci jeho obhajkyne (v tomto kontexte aj splnomocnenec sťažovateľky podaním zo 17. júla 2025 žiada o ustanovenie náhradného obhajcu) a 23. októbra 2025 z dôvodu nesplnenia podmienok na jeho konanie, keď sa nepodarilo predvolať ustanovenú obhajkyňu Mgr. Alexandru Harajdovú na termín konania hlavného pojednávania (ktorá bola ustanovená opatrením okresného súdu zo 16. októbra 2025). Naposledy okresný súd nariadil termín hlavného pojednávania na 13. máj 2026, keď predvolania boli expedované 11. marca 2026. Okresný súd opatrením z 20. marca 2026 zrušil ustanovenie obhajcu obžalovanému [REDAKOVANÉ].

19. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na to, že predmetom podanej ústavnej sťažnosti je vyhodnotenie postupu okresného súdu v napadnutom konaní, nie vo vzťahu k obžalovanému [REDAKOVANÉ], ale sťažovateľke, ktorá má postavenie poškodenej. V tomto smere ústavný súd môže prihliadať na premisy vzťahujúce sa na postup súdu v trestnom konaní (bod 7), tieto sa ale primárne týkajú osoby, ktorá čelí trestnému stíhaniu, keďže v trestnom konaní ide predovšetkým o stav právnej neistoty osoby, ktorá je obvinená z trestného činu, a nie poškodená trestným činom. Ústavný súd k statusu sťažovateľky ako poškodenej v trestnom konaní už uviedol (I. ÚS 172/2018, III. ÚS 459/2021), že práva obsiahnuté v dohovore vykladá v intenciách judikatúry ESLP, z ktorej okrem iného vyplýva, že čl. 6 ods. 1 dohovoru je v zásade aplikovateľný,

pokiaľ sa poškodený k trestnému konaniu pripojí s cieľom získať náhradu škody, ktorá mu bola trestným činom spôsobená. Namietat' porušenie práv vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 dohovoru nebude môcť ten poškodený, ktorý sa trestného konania zúčastňuje len s cieľom prispieť k odsúdeniu obvineného (Corbu proti Rumunsku, rozhodnutie z 31. 3. 2009, č. 27396/04), samozrejme, „v hre“ je však aj základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zároveň ústavný súd prihliadol aj na predmet napadnutého (resp. trestného) konania, ktorým je vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za porušenie podmienok predbežného opatrenia o úprave styku maloletého dieťaťa s rodičmi spočívajúcich v znemožnení styku matky s maloletým dieťaťom otcom dieťaťa jeho neodovzdaním v stanovený čas. Primárne je poškodený verejný záujem na riadnom plnení úradných rozhodnutí upravený v rovine neodkladného opatrenia (v danom prípade upravujúceho styk rodičov s maloletým dieťaťom) a sťažovateľka je poškodenou stranou v sekundárnej rovine, keď na výsledok trestného konania nie sú viazané žiadne jej ďalšie právne nároky ako poškodenej v trestnom konaní (tak ako by to bolo napríklad pri majetkovej trestnej činnosti, keď odsudzujúce rozhodnutie súdu je právnym titulom pre nárok na náhradu škody, prípadne až exekučným titulom, ak bolo vydané v adhéznom konaní), ale svojím procesným postavením (výpoveďou o okolnostiach trestnej činnosti) prispieva k odsúdeniu páchatel'a stíhanej trestnej činnosti. Uvedené platí napriek tomu, že poškodený je v trestnom súdnom konaní stranou bez ohľadu na uplatnený nárok na náhradu škody.

20. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán (III. ÚS 233/2021, III. ÚS 411/2021, IV. ÚS 388/2025). Ústavný súd zhodnotením postupu okresného súdu dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní vykonal náležitú potrebnú snahu k zabezpečeniu takeého postupu, ktorý by smeroval k vydaniu meritórneho rozhodnutia z jeho strany a ktorý bol determinovaný okolnosťami stojacimi mimo rámca jeho zodpovednosti. Z počtu nariadených termínov hlavného pojednávania je preukázateľne prítomná snaha okresného súdu smerovať svoj postup k riadnemu prejednaniu veci a jej rozhodnutiu, keď je ale zákonnou povinnosťou súdu zabezpečiť aj riadny výkon práva na obhajobu zo strany samotného obvineného z trestnej činnosti. Pokiaľ preto okresný súd nemohol konať na nariadených termínoch hlavného pojednávania 9. februára 2023, 24. mája 2024, 27. septembra 2024, 13. februára 2025, 10. apríla 2025, 16. októbra 2025, 23. októbra 2025, tak to bolo z dôvodu ospravedlnených neúčastí predovšetkým obžalovaným zvolenej obhajkyne, prostredníctvom ktorej realizoval svoje právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru. Takáto situácia je štandardne optikou rozhodovacej praxe ústavného súdu posudzovaná tak, že za prieťahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016, IV. ÚS 66/2023, IV. ÚS 78/2025, IV. ÚS 79/2025). Pri posúdení opodstatnenosti argumentácie sťažovateľky o nutnosti ustanovenia náhradného obhajcu ústavný súd vychádzal zo skutočnosti, že obhajkyňa obžalovaného [REDAKOVANÉ] bola vždy riadne ospravedlnená, a to aj dlhodobou práceneschopnosťou, v dôsledku ktorej aj následne zastupovanie ukončila, ale predovšetkým (ii) z čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, podľa ktorého obvinený má právo obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, z čoho explicitne vyplýva, že súd musí dať obvinenému v trestnom konaní pomerne rozsiahlu príležitosť (pokiaľ

sa *a priori* nerozhodne čeliť obvineniu sám) zveriť svoj osud v trestnom konaní tomu obhajcovi, ktorému dôveruje, tak aby v čo najširšej možnej miere zabezpečil realizáciu jeho práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, ktorého súčasťou je aj právo na výber obhajcu podľa vlastného výberu. Dôležitosť rešpektovania základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 6 ods. 3 dohovoru (a tam uvedenými alternatívami) nadobúda na význame z dôvodu jeho dopadu na spravodlivosť konania ako celku. Teda záver o tom, či dĺžka konania je ešte primeraná a či už nie je, možno teda formulovať vždy s ohľadom na uvedené faktory, ktorými bolo konanie bezprostredne ovplyvnené, pričom pri posudzovaní dôvodnosti tvrdenia o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je nutné ku každej veci pristupovať individuálne a zvažovať, či s ohľadom na okolnosti prípadu ide o prietahy neodôvodnené, t. j. či sú pričítateľné súdu, a teda zakladajúce porušenie práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov.

21. Vo vzťahu k nariadeným termínom hlavného pojednávania na 27. apríl 2023 a 18. júl 2023, ktorých odročenie súviselo s neposkytnutím dožiadaného trestného spisu sp. zn. 29P/137/2019 z krajského súdu, tak (i) okresný súd nemohol ovplyvniť dĺžku konania na nadriadenom súde a (ii) výsledky tohto konania boli oznamované na hlavnom pojednávaní konanom 12. decembra 2024 spolu s ostatnými listinnými dôkazmi.

22. Nesústredený postup okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd zaregistroval v časovom úseku napadnutého konania medzi nariadenými termínmi hlavného pojednávania 18. júla 2023 a 24. mája 2024, keď vznikol časový priestor v trvaní 10 mesiacov, a pri spôsobe reakcie okresného súdu na obžalovaným ██████████ nastolenú požiadavku na zvolenie obhajcu, keď najprv opatrením zo 16. októbra 2025 mu okresný súd ustanovil obhajkyňu, ktorú následne ďalším opatrením z 20. marca 2026 zrušil z dôvodu, že nejde o prípad povinnej obhajoby (trestné stíhanie vedené pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona). V dôsledku tohto postupu vznikol časový priestor v trvaní 5 mesiacov, keď okresný súd nariadil 11. marca 2026 ďalší termín hlavného pojednávania na 13. máj 2026. Na túto procesnú situáciu však ústavný súd opätovne odpovedá svojou ustálenou rozhodovacou praxou, podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 372/09, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020, IV. ÚS 457/2025). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 35/01, I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, III. ÚS 59/05, III. ÚS 103/05, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020, IV. ÚS 457/2025). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 457/2025).

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovел. To však neznamená, že dĺžka trestného konania (aj keď ovplyvnená už popísanými faktormi) je optimálna a že okresný súd nemá sústrediť potrebnú pozornosť na prejednanie a rozhodnutie veci (bez vylúčenia možnosti opätovného podania ústavnej sťažnosti).

24. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2026

Libor Duľa
predseda senátu